

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

18. juuli 2013*

Ühine kaubanduspoliitika — ELTL artikkel 207 — Intellektuaalomandi kaubandusaspektid —
Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (TRIPS-leping) — Artikkel 27 —
Patendi objekt — Artikkel 70 — Olemasolevate objektide kaitse

Kohtuasjas C-414/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Polymeles Protodikeio Athinon (Kreeka) 21. juuli 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 8. augustil 2011, menetluses

Daiichi Sankyo Co. Ltd,

Sanofi-Aventis Deutschland GmbH

versus

DEMO Anonymos Viomichaniki kai Emporiki Etairia Farmakon,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: Euroopa Kohtu president V. Skouris, Euroopa Kohtu asepresident K. Lenaerts, kodade presidendid A. Tizzano, M. Ilešič (ettekandja), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Rosas ja E. Jarašiūnas, kohtunikud U. Lõhmus, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. juuni 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- Daiichi Sankyo Co. Ltd, esindajad: *dikigorus* E. Metaxakis ja *dikigorus* K. Kilimiris, ning advokaat L. Van den Hende,
- DEMO Anonymos Viomichaniki kai Emporiki Etairia Farmakon, esindajad: *dikigorus* E. Michalopoulou ja *dikigorus* G. Kotroni,
- Kreeka valitsus, esindajad: K. Paraskevopoulou, Z. Chatzipavlou, V. Kyriazopoulos ja A. Zacheilas,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

- Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues, S. Menez ja A. Adam,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,
- Madalmaade valitsus, esindaja: C. Wissels,
- Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes ja A. P. Antunes,
- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,
- Rootsi valitsus, esindaja: A. Falk,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: A. Robinson, keda abistas *barrister* T. Mitcheson,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Hermes ja I. Zervas,

olles 31. jaanuari 2013. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsuse küsimus puudutab 15. aprillil 1994 Marrakechis alla kirjutatud ja Euroopa Ühenduse nimel tema pädevust puudutavas osas nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994), heaks kiidetud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (edaspidi „WTO”) asutamislepingu (EÜT L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80) lisas 1C oleva intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu (edaspidi „TRIPS-leping”) artiklite 27 ja 70 tõlgendamist.
- 2 See taotlus esitati kohtuvaidluses, kus osalevad ühelt poolt Daiichi Sankyo Co. Ltd (edaspidi „Daiichi Sankyo”) ja Sanofi-Aventis Deutschland GmbH (edaspidi „Sanofi-Aventis”) ning teiselt poolt DEMO Anonymos Viomichaniki kai Emporiki Etairia Farmakon (edaspidi „DEMO”), mille ese on viimati nimetatud poolt sellise toimeainega geneerilise ravimi turustamine, mis on väidetavalt kaitstud Daiichi Sankyole kuuluvate patendiõigustega.

Õiguslik raamistik

TRIPS-leping

- 3 TRIPS-lepingu preambuli sõnastuse kohaselt on selle lepingu eesmärk „vähendada moonutusi ja takistusi rahvusvahelises kaubanduses” ja sellega seoses mainitakse „vajadust edendada tõhusat, nõuetekohast intellektuaalomandi õiguste kaitset”.
- 4 Nimetatud lepingu II jao „Intellektuaalomandi õiguste kättesaadavust, ulatust ja kasutamist käsitlevad standardid” 5. osa „Patendid” artikkel 27 „Patendi objekt” näeb ette:

„1. Kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2 ja 3 võib patentida iga leiutist, nii tooteid kui ka meetodeid kõigist tehnikavaldkondadest, tingimusel et see on uus ning omab leiutustaset ja on tööstuslikult kasutatav. [...]. Kooskõlas [...] artikli 70 lõikega 8 ja käesoleva artikli lõikega 3 ei ole patendi taotlemisel või patendiõiguste kasutamisel oluline leiutise tegemise koht, tehnikavaldkond ega see, kas tooted on imporditud või valmistatud kohapeal.

2. Liikmed võivad patentsuse välistada leiutiste puhul, mille kaubanduslik kasutamine nende territooriumil on keelatud vajadusest kaitsta avalikku korda või moraali, sealhulgas kaitsta inimeste, loomade ja taimede elu ning tervist või vältida tõsiseid keskkonnakahjustusi, tingimusel et selline välistamine ei toimu ainuüksi seepärast, et niisugune kasutamine on nende seadusega keelatud.

3. Liikmed võivad patentsuse välistada ka:

- a) inimeste või loomade raviks kasutatavate diagnostika-, teraapia- ja kirurgia meetodite puhul;
- b) taimede ja loomade puhul, välja arvatud mikroorganismid, ja põhiliselt bioloogiliste meetodite puhul, mida kasutatakse taime- ja loomakasvatustes, välja arvatud mittebioloogilised ja mikrobioloogilised protsessid. [...]"

5 TRIPS-lepingu VII jao artikkel 70 „Olemasolevate objektide kaitse” näeb ette:

„1. Käesolev leping ei sea kohustusi tegude suhtes, mida pandi toime enne lepingu kõnealuse liikme suhtes kehtima hakkamise kuupäeva.

2. Kui käesolevas lepingus pole sätestatud teisiti, tekivad käesoleva lepingu põhjal kohustused kõigi objektide suhtes, mis on olemas käesoleva lepingu kõnealuse liikme suhtes kehtima hakkamise kuupäeval ja mis on sellel kuupäeval kõnealuse liikme territooriumil kaitstud või mis vastavad antud hetkel või edaspidi kaitse kriteeriumidele käesoleva lepingu tingimuste kohaselt. [...]

[...]

8. Kui WTO [asutamis]lepingu jõustumise kuupäeval liige ei võimalda patendikaitset farmaatsia- ja agrokeemiatoodetele kooskõlas oma kohustustega artikli 27 alusel, on selline liige kohustatud:

- a) olenemata VI jao sätetest kehtestama alates WTO [asutamis]lepingu jõustumisest korra, mis võimaldaks patenditaotluste esitamist sellistele leiutistele;
- b) kehtestama sellistele taotlustele käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva seisuga sellised patentsuse kriteeriumid, mis on fikseeritud käesolevas lepingus, nagu oleksid need kriteeriumid kehtinud kõneoleva liikme territooriumil taotluse esitamise kuupäeval, või prioriteedinõude olemasolul taotluse prioriteedikoopäeval;
- c) võimaldama kooskõlas käesoleva lepinguga patendikaitse patendi kehtivusaja jooksul, arvestatuna taotluse esitamise kuupäevast kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 33, nendele taotlustele, mis vastavad punktis b viidatud kaitsekriteeriumidele.

[...]”.

6 TRIPS-lepingu VI jagu, mis viitab tsiteeritud artiklile 70, sisaldab nimetatud lepingu artikleid 65–67. Artikli 65 lõige 1 näeb ette, et „[ü]kski liige pole kohustatud kohaldama käesoleva lepingu sätteid enne üheaastase tähtaja möödumist WTO [asutamis]lepingu jõustumise kuupäevast”.

Euroopa patendikonventsioon

7 Münchenis 5. oktoobril 1973 allkirjastatud ja 7. oktoobril 1977 jõustunud Euroopa patentide väljaandmise konventsioon, põhikohtuasjas käsitletava patendi saamise ajal kehtinud versioon (edaspidi „patendikonventsioon”) reguleerib konventsiooniga liitunud Euroopa riikides patendivaldkonna teatud tahke. Selle eesmärk on muu hulgas normeerida patendi kehtivusaega puudutavaid eeskirju, mõistet „leiutis” ja patenditavuse nõudeid.

8 Patendikonventsiooni artikkel 167 „Reservatsioonid” näeb ette:

„[...]

(2) Iga osalisriik võib jätta endale õiguse sätestada, et:

a) Euroopa patendid, mis kaitsevad keemia- ja farmaatsiatooteid ja toiduaineid kui selliseid, on kooskõlas siseriiklikele patentidele kohaldatavate õigusnormidega kehtetud või tühistatavad; see reservatsioon ei mõjuta kaitset, mis tuleneb keemiatootete valmistamise või kasutamise meetodit või farmaatsiatootete või toiduaine valmistamise meetodit käsitlevast patendist;

[...]

(3) Ükski osalisriigi reservatsioon ei kehti üle 10 aasta käesoleva konventsiooni jõustumisest arvates. Kui aga osalisriik on teinud lõike 2 punktides a või b nimetatud reservatsiooni, võib haldusnõukogu selle riigi suhtes pikendada kas kogu reservatsiooni või selle osa kehtivust, kuid mitte rohkem kui viie aasta võrra [...].

[...]

(5) Lõike 2 punktide a, b ja c kohaselt tehtud reservatsioonid kehtivad Euroopa patentide suhtes, mis on antud välja reservatsiooni kehtimise ajal esitatud Euroopa patenditaotluste alusel. Reservatsiooni toime jätkub patendi kehtivusaja lõpuni.

(6) Iga reservatsioon kaotab kehtivuse lõike 3 esimeses lauses nimetatud tähtaja lõppemisel või tähtaja pikendamise korral pikendatud tähtaja lõppemisel; eelöeldu ei piira lõigete 4 ja 5 kohaldamist.”

Määrus (EMÜ) nr 1768/92

9 Nõukogu 18. juuni 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 1768/92 ravimite täiendava kaitse tunnistuse kasutuselevõtu kohta (EÜT L 182, lk 1; ELT eriväljaanne 13/11, lk 200) artikkel 2 sätestab:

„Käesolevas määruses ettenähtud tingimustel võib tunnistuse saada liikmesriigi territooriumil patendiga kaitstud toode, mis enne ravimina turuleviimist allub [...] halduslikule loamenetlusele [täiendav kaitse, edaspidi „täiendava kaitse tunnistus”].”

10 Määruse nr 1768/92 artikkel 1 täpsustab, et mõisted „ravim” ja „toode” tähendavad vastavalt „kõiki aineid või ainete kombinatsioone, mis on ette nähtud inimeste või loomade haiguste ravimiseks või vältimiseks” ja „ravimi toimeainet või toimeainete kombinatsiooni”.

11 Nimetatud määruse artikkel 4 näeb ette, et „[a]luspatendiga antud kaitse piires laieneb tunnistusega antud [täiendav] kaitse ainult sellele tootele, millele on antud turuleviimisluba ja igasugune ravimina kasutamise luba, mis on välja antud enne tunnistuse kehtivusaja lõppemist”. Sama määruse artikkel 5 sätestab, et „[k]ui artiklist 4 ei tulene teisiti, annab [täiendava kaitse] tunnistus samad õigused kui aluspatent ja sellest tulenevad samad piirangud ja kohustused”.

12 Mõiste „aluspatent” on määruse nr 1768/92 artiklis 1 defineeritud kui „patent, mis kaitseb [...] toodet, toote valmistusprotsessi või toote kasutamist, ja mille patendi omanik esitab tunnistuse saamiseks”.

13 Määruse nr 1768/92 artikkel 13 on sõnastatud järgmiselt:

„1. [Täiendava kaitse] tunnistus hakkab kehtima aluspatendi seaduses ettenähtud tähtaja lõppemisel ajavahemikuks, mis vastab aluspatendi taotluse esitamise kuupäeva ja esimese ühenduses toote turuleviimise loa väljaandmise kuupäeva vahelisele ajale, mida vähendatakse viie aasta võrra.

2. Olenemata lõikest 1 ei või [täiendava kaitse] tunnistuse kehtivusaeg ületada viit aastat selle kehtima hakkamisest.”

14 Määrus nr 1768/92 tunnistati kehtetuks ning asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 469/2009 ravimite täiendava kaitse tunnistuse kohta (ELT L 152, lk 1), mis jõustus 6. mail 2009. Eespool tsiteeritud määruse nr 1768/92 sätteid on määruses nr 469/2009 sisuliselt korratud.

Kreeka patendialased õigusnormid

15 Kreeka Vabariik ratifitseeris patendikonventsiooni 1986. aastal, tehes selle patendikonventsiooni artikli 167 lõike 2 punkti a mõttes reservatsiooni seoses farmaatsiatoodetega. Vastavalt nimetatud artikli 167 lõikele 3 lõppes selle reservatsiooni kehtivusaeg 7. oktoobril 1992.

16 Kreeka Vabariigis hakkas ratifitseeritud TRIPS-leping kehtima 9. veebruaril 1995.

17 Kreekas reguleerib patentide valdkonda ka seadus 1733/1987 tehnosiirde, leiutiste, tehnoloogilise innovatsiooni ja aatomienergiakomisjoni asutamise kohta, mis jõustus 22. aprillil 1987.

18 Seaduse 1733/1987 artikkel 5 sätestab, et patenditav leiutis võib olla toode, meetod või tööstuslik rakendus, ja selle seaduse artikkel 7 täpsustab, et patendi taotleja peab patenditaotluses märkima, millisele objektile kaitset taotletakse.

19 Seaduse 1733/1987 artikkel 11 sätestab, et patendi kehtivusaeg on 20 aastat alates patenditaotluse esitamisele järgnevast päevast.

20 Seaduse 1733/1987 artikli 25 lõige 3 sätestab, et „[n]ii kaua kui Euroopa patendikonventsiooni artikli 167 lõike 2 punkti a kohane Kreeka reservatsioon kehtib, ei anna Organismos Viomichanikis Idioktisias [tööstusomandibüroo] patenti farmaatsiatoodetele”.

21 Kreeka kohtud on niisiis tõlgendanud seadust nii, et see keelab anda siseriiklikku patenti farmaatsiatoodetele ja patendiga kaitstakse üksnes farmaatsiatoote valmistamise meetodit kui leiutist.

22 Peale selle ei olnud võimalik saada Euroopa ja siseriiklikke patente farmaatsiatoodetele ka ajavahemikul, mis jäi Kreeka Vabariigis patendikonventsiooni ja seaduse 1733/1987 jõustumise vahele. Nimelt tuleb Kreeka põhiseaduse artiklis 28 ette nähtud rahvusvaheliste lepingute prioriteetsusest tulenevalt tõlgendada seadusele 1733/1987 eelnenud seaduse 2527/1920 patentide kohta ajalist kohaldamisala asjaomase ajavahemiku osas nii, et seda piiras patendikonventsiooni raames tehtud reservatsioon.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

23 Daiichi Sankyole kuulub Kreekas 21. oktoobril 1986 välja antud siseriiklik patent keemilisele ühendile *levofloxacin hemihydrate*. Seda ühendit kasutatakse toimeainena antibiootikumiravis.

24 Daiichi Sankyo märgib, et patenditaotlus esitati 20. juunil 1986 ja selle kohaselt taotleti kaitset nii ühendile *levofloxacin hemihydrate* endale kui ka selle valmistamise meetodile.

- 25 Patenti, mille kehtivusaeg lõppes 20. juunil 2006, pikendati täiendava kaitse tunnistusega määruse nr 1768/92 alusel. Selle määruse artikli 13 kohaselt ei või täiendava kaitse tunnistuse kehtivusaeg ületada viit aastat. Niisiis lõppes Daiichi Sankyo patendile antud kaitse 2011. aastal.
- 26 Ühendit *levofloxacin hemihydrate* kasutatakse toimeainena originaalravimis „Tavanic”. Seda ravimit levitab Kreekas Sanofi-Aventis, kellele Daiichi Sankyo on andnud turustamislitsentsi, mis hõlmab toimeainet *levofloxacin hemihydrate* sisaldavaid originaalfarmaatsiatooteid. Kreeka pädev ametiasutus andis Tavanicule turustamisloa 17. veebruaril 1999.
- 27 Sama ametiasutus andis DEMO-le 22. septembril 2008 ja 22. juulil 2009 loa turustada geneerilisi farmaatsiatooteid, mille toimeaine on *levofloxacin hemihydrate*. DEMO turustas neid tooteid nimetuse Talerin all.
- 28 Daiichi Sankyo ja Sanofi-Aventis esitasid 23. septembril 2009 Polymeles Protodikeio Athinon (käesolevat asja esimese astme kohtuna läbi vaatav Ateena kohus) DEMO vastu hagi, nõudes, et DEMO lõpetaks toote Talerin ja kõigi muude toimeainet *levofloxacin hemihydrate* sisaldavate toodete turustamise kuni täiendava kaitse tunnistuse kehtivusaja lõpuni, trahvi määramist sellise ravimi iga pakendi kohta, luba kõigi DEMO või kolmandate isikute valduses olevate asjaomast patenti rikkuvate toodete konfiskeerimiseks ja hävitamiseks ning juurdepääsu Talerini ja kõigi teiste sama toimeainet sisaldavate geneeriliste ravimite tootmist ja müüki puudutavatele andmetele.
- 29 Nimetatud kohus selgitab, et tema menetluses oleva kohtuvaidluse tulemus sõltub küsimusest, kas Daiichi Sankyo täiendava kaitse tunnistus hõlmab üksnes toimeaine *levofloxacin hemihydrate* valmistamismeetodit või hõlmab see ka toimeainet ennast. Kui on kaitstud „toode” määruse nr 1768/92 tähenduses, siis piisaks Daiichi Sankyo jaoks selle tuvastada laskmiseks, et DEMO on rikkunud tema patendiõigusi, kui ta tõendab, et Tavanicul ja Talerinil on sama toimeaine. Seevastu, kui täiendava kaitse tunnistus kaitseb üksnes meetodit, siis tähendaks asjaolu, et mõlema ravimi toimeaine on sama, üksnes seda, et eeldatavasti toodeti geneeriline ravim täiendava kaitse tunnistusega kaitstud meetodit kasutades. Sellisel juhul piisaks DEMO-l selle väite ümber lükkamiseks tõendamisest, et tema toode valmistati muud meetodit kasutades.
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kuna farmaatsiatooted ei olnud Kreekas patentitavad kuni 7. oktoobrini 1992, ei kaitsnud Daiichi Sankyo patent, mille taotluse ta esitas 20. juunil 1986 ja mis anti 21. oktoobril 1986, algselt toimeainet *levofloxacin hemihydrate* kui sellist. Nimetatud kohtu hinnangul ei saa siiski välistada, et TRIPS-lepingu artikli 27 kohane farmaatsiatoodete patentitavus eeldab nimetatud lepingu artiklis 70 sätestatud silmas pidades, et vaidlusalune toimeaine on Daiichi Sankyo patendiga kaitstud alates TRIPS-lepingu jõustumisest. Kreeka kohtute seisukohad lahknevad kõnealuste TRIPS-lepingu eeskirjade ulatuse küsimuses.
- 31 Polymeles Protodikeio Athinon soovib lisaks sellele teada, kas TRIPS-lepingu artiklit 27 peaks tõlgendama tema ise või Euroopa Kohus. See kohtualluvuse küsimus on seotud küsimusega, kas nimetatud säte kuulub valdkonda, kus põhiline pädevus kuulub jätkuvalt liikmesriikidele.
- 32 Nendel tingimustel otsustas Polymeles Protodikeio Athinon menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas TRIPS-lepingu patendikaitse ulatust määratlev artikkel 27 kuulub valdkonda, kus pädevus jääb põhimõtteliselt liikmesriikidele, ning kui vastus on jaatav, kas liikmesriikidel on õigus selle sätte vahetut õigusmõju tunnustada ning kas liikmesriigi kohus võib seda sätet oma riigi õiguses ette nähtud tingimustel vahetult kohaldada?
 2. Kas TRIPS-lepingu artikli 27 kohaselt on keemia- ja farmaatsiatooted patentitavad, kui need vastavad patendi saamise tingimustele, ning kui vastus on jaatav, milline on neile antud kaitse ulatus?

3. Kas patendid, mis kuuluvad [patendikonventsiooni] artikli 167 lõikes 2 nimetatud reservatsioonide kohaldamisalasse ning on antud enne 7. veebruari 1992, st enne TRIPS-lepingu jõustumist, ning mis puudutavad farmaatsiatoodetes seisnevaid leiutisi, kaitstes nimetatud reservatsioonide tõttu ainult nende valmistamismeetodit, saavad TRIPS-lepingu artiklite 27 ja 70 kohaselt kaitse, mis on TRIPS-lepingus ette nähtud kõigile patentidele, ning kui vastus on jaatav, siis milline ulatus on sellel kaitasel ja mis on selle ese? Teisisõnu, kas pärast nimetatud lepingu jõustumist kaitstakse ka farmaatsiatooteid endid või kehtib kaitse endiselt ainult nende valmistamismeetodile? Või tuleb patente kohelda erinevalt, olenevalt patenditaotluse sisust, st olenevalt sellest, kas leiutiskirjeldusest ja selles sisalduvast patenditaotlusest selgub, et taotluse eesmärk oli *ab initio* saada kaitse tootele, valmistamismeetodile või mõlemale?”
- 33 Pärast kirjalikku ja suulist menetlust Euroopa Kohtu kantseleisse 20. juunil 2012 saabunud kirjaga teatasid Sanofi-Aventis ja DEMO, et kohtuvälise kokkuleppe tulemusel Sanofi-Aventis loobub Daiichi Sankyo poolt DEMO vastu esitatud hagi menetluses osalemast. Samas kirjas märkisid nad, et kõnealune loobumine ei mõjuta Daiichi Sankyo ja DEMO vahelisi õigusi ja nõudeid.

Eelotsuse küsimused

Vastuvõetavus

- 34 DEMO teatab oma kirjalikes märkustes, et eelotsusetaotlus ei ole asjakohane, kuna Daiichi Sankyo aluspatendi ja täiendava kaitse tunnistuse kehtivusaeg on lõppenud.
- 35 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab Euroopa Kohus siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotlusele vastamata jätta vaid siis, kui on ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (vt eelkõige 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 39; 5. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-94/04 ja C-202/04: Cipolla jt, EKL 2006, lk I-11421, punkt 25, ja 15. novembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-180/11: Bericap Záródástechnikai, punkt 58).
- 36 Käesoleval juhul palub eelotsusetaotluse esitanud kohus TRIPS-lepingu artiklite 27 ja 70 tõlgendust, mis tema arvates on möödapääsmatu Daiichi Sankyo nende kinnituste hindamisel, mis puudutavad tema patendiõiguste rikkumist DEMO poolt.
- 37 Vastupidi DEMO väidetele ei ole täiesti selge, kas põhikohtuasja ese on ära langenud ja seega kas taotletud tõlgendusel on mingi seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude ja esemega.
- 38 Nimelt, luba miski veidi enne Daiichi Sankyo täiendava kaitse tunnistuse aegumist tehtud eelotsusetaotluses arvata, et selle tähtaja möödumisel langeb kohtuvaidluse ese ära. Ilmneb hoopis vastupidi, et eelotsusetaotluse esitanud kohus saab teatud Daiichi Sankyo esitatud nõudeid ikkagi tõhusalt rahuldada, kui ta jõuab otsusele, et DEMO on kahjustanud kõnealuse täiendava kaitse tunnistusega antud kaitset. See puudutab eelkõige juurdepääsunõuet Talerini tootmist ja müüki puudutavatele andmetele ning nõuet konfiskeerida ja hävitada kõik DEMO või kolmandate isikute valduses olevad Talerini pakendid, mis võidi toota ja turule viia enne kõnealuse täiendava kaitse tunnistuse aegumist.
- 39 Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotlus lugeda vastuvõetavaks.

Esimene küsimus

- 40 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese eelotsuse küsimusega sisuliselt välja selgitada, kas TRIPS-lepingu artikkel 27 kuulub põhimõtteliselt liikmesriikide pädevusvaldkonda, ning kui vastus on jaatav, siis kas siseriiklikud kohtud võivad tunnustada selle sätte vahetut õigusmõju siseriiklikus õiguses ette nähtud tingimustel.
- 41 TRIPS-leping sõlmiti ühenduse ja selle liikmesriikide poolt jagatud pädevuse alusel (14. detsembri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-300/98 ja C-392/98: Dior jt, EKL 2000, lk I-11307, punkt 33, ja 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-431/05: Merck Genéricos - Produtos Farmacêuticos, EKL 2007, lk I-7001, punkt 33). Sel kaalutlusel väidavad põhikohtuasja pooled ja oma märkused esitanud valitsused, et esimesele eelotsuse küsimusele vastamiseks tuleb hinnata seda, kas õiguse hetkeseisu arvestades on Euroopa Liit teostanud oma pädevust patendivaldkonnas või täpsemalt patenditavuse valdkonnas.
- 42 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb segavastutusega kokkulepete osas, et liidu kanda olevate kohustuste ja vaid liikmesriikide pädevuses olevate kohustuste piiritlemiseks tuleb kindlaks teha, kas liit on asjaomase konventsiooniga hõlmatud valdkonnas oma pädevust teostanud ja sellest sättest tulenevate kohustuste täitmiseks õigusnorme vastu võtnud (8. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-240/09: Lesoochranárske zoskupenie, EKL 2011, lk I-1255, punktid 31 ja 32 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Euroopa Komisjon väidab seevastu, et viidatud kohtupraktika ei ole TRIPS-lepingu jaoks enam asjakohane, kuna seda kohaldatakse üksnes kokkulepetele, mis kuuluvad liidu ja liikmesriikide jaotatud pädevusvaldkondadesse, ega kohaldata kokkulepetele, mis kuuluvad liidu ainupädevusse. Komisjon toob selles osas esile, et kogu TRIPS-leping puudutab „intellektuaalomandi kaubandusaspekte” ELTL artikli 207 lõike 1 tähenduses. Seetõttu kuulub kõnealune kokkulepe nüüdsest täielikult ühise kaubanduspoliitika alla.
- 44 Kõigepealt tuleb uurida komisjoni seda lähtekohta, mida muu hulgas käsitleti konkreetsemalt Euroopa Kohtu suulises menetluses. Selles menetluses osalevad valitsused vastasid seal kõnealuse lähenemise kohta, et enamus käsitletavaid TRIPS-lepingu eeskirju, nagu näiteks selle artiklis 27 käsitletav patenditavus, puudutavad ainult kaudselt rahvusvahelist kaubandust ega kuulu seega ühise kaubanduspoliitika valdkonda. Patenditavus jääb siseturu jagatud pädevuse valdkonda.

Sissejuhatavad märkused

- 45 ELTL artikli 207 lõige 1 sätestab, et „[ü]hine kaubanduspoliitika rajaneb ühtsetel põhimõtetel, eriti mis puutub tariifide muutmisel, kauba- ja teenustevahetusega ning intellektuaalomandi kaubandusaspektidega seotud tolli- ja kaubanduskokkulepete sõlmimise, välismaistesse otseinvesteeringutesse, liberaliseerimismeetmete ühtlustamise, ekspordipoliitikasse ning kaubanduse kaitsemeetmetesse [...]. Ühist kaubanduspoliitikat teostatakse kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega”.
- 46 Osutatud õigusnorm, mis jõustus 1. detsembril 2009, erineb tunduvalt neist sätetest, mille ta peamises osas asendas, see tähendab EÜ artikli 133 lõikes 1, lõike 5 esimeses taandes, lõike 6 teises taandes ja lõikes 7 esitatud sätetest.
- 47 See sätte erineb veelgi enam TRIPS-lepingu sõlmimise ajal kehtinud sättest, see on EÜ artiklist 113 (muudetuna EÜ artikkel 133). Selle artikli lõige 1 sätestab, et „[ü]hine kaubanduspoliitika rajaneb ühtsetel põhimõtetel, eriti mis puutub tariifimäärade muutmisel, tolli- ja kaubanduskokkulepete

sõlmimisse, liberaliseerimismeetmete ühtlustamisse, ekspordipoliitikasse ning kaubanduse kaitsemeetmetesse [...]” Intellektuaalomandi kaubandusaspekte ei mainitud selles lõigus ega teistes kõnealuse artikli 113 lõikudes.

- 48 Arvestades esmase õiguse sellist märkimisväärset arengut, tuleb liidu ja liikmesriikide pädevuste jaotuse küsimust hinnata vastavalt praegu kehtivale aluslepingule (vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 30. novembri 2009. aasta arvamus 1/08, EKL 2009, lk I-11129, punkt 116). Seega ei ole selle kindlaksmääramisel, millisel määral on TRIPS-leping EL toimimise lepingu jõustumise kuupäevast alates ühise kaubanduspoliitika osas liidu ainupädevuses, asjakohased Euroopa Kohtu 15. novembri 1994. aasta arvamus 1/94, milles kohus määras EÜ artiklit 113 silmas pidades kindlaks, millised TRIPS-lepingu sätted kuuluvad ühise kaubanduspoliitika valdkonda ja seega üksnes ühenduse ainupädevusse, ega eespool viidatud kohtuotsus Merck Genéricos – Produtos Farmacêuticos, milles määrati EÜ artikli 133 kehtima hakkamise kuupäeva seisuga kindlaks eraldusjoon liidule kuuluvate TRIPS-lepingust tulenevate kohustuste ja liikmesriikide kohustuste vahel.

Mõiste „intellektuaalomandi kaubandusaspektid”

- 49 ELTL artikli 207 lõikest 1 ilmneb, et ühine kaubanduspoliitika, mis vastavalt ELTL artikli 3 lõike 1 punktile e kuulub liidu ainupädevusse, hõlmab eelkõige „intellektuaalomandi kaubandusaspekte”.
- 50 Nagu samast sättest ja täpsemalt selle teisest lausest, mille kohaselt kuulub ühine kaubanduspoliitika „liidu välistegevuse” hulka, tuleneb, on see poliitika seotud kaubavahetusega kolmandate riikidega ja mitte kaubavahetusega siseturul.
- 51 Samuti ei ole vaidlust küsimuses, et üksnes asjaolust, et mõni liidu õigusakt, nagu näiteks tema sõlmitud kokkulepe, võib avaldada teatud mõju rahvusvahelisele kaubavahetusele, ei piisa järeldamiseks, et see õigusakt tuleb liigitada kategooriasse, kuhu kuuluvad ühist kaubanduspoliitikat reguleerivad aktid. Vastupidi, liidu õigusakt kuulub ühise kaubanduspoliitika valdkonda ainult siis, kui see käsitleb konkreetselt rahvusvahelist kaubavahetust selliselt, et see on põhiosas mõeldud edendama, kergendama või reguleerima kaubavahetust ning sellel on otsene ja vahetu mõju (vt 6. detsembri 2001. aasta arvamus 2/00, EKL 2001, lk I-9713, punkt 40; 12. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-347/03: Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia ja ERSA, EKL 2005, lk I-3785, punkt 75, ja 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-411/06: komisjon vs. parlament ja nõukogu, EKL 2009, lk I-7585, punkt 71).
- 52 Järelikult kuuluvad intellektuaalomandit reguleerivate liidu õigusnormide hulgas üksnes need, mis on konkreetselt seotud rahvusvahelise kaubavahetusega, mõiste „intellektuaalomandi kaubandusaspektid” alla ELTL artikli 207 lõike 1 tähenduses ja seega ühise kaubanduspoliitika valdkonda.
- 53 Nii on see TRIPS-lepingus sisalduvate õigusnormidega. Isegi kui need normid ei puuduta tollieeskirju või muid rahvusvahelisi kaubandustehinguid kui selliseid, siis on need ikkagi konkreetselt seotud rahvusvahelise kaubavahetusega. Nimelt on kõnealune kokkulepe WTO süsteemi lahutamatu osa ja on üks neist multilateraalsetest lepingutest, millel see süsteem põhineb.
- 54 Kõnealust erilist seost rahvusvahelise kaubavahetusega kirjeldab nimelt asjaolu, et TRIPS-lepingule kohaldatava WTO asutamislepingu lisaks 2 olev WTO vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepe lubab oma artikli 22 lõike 3 kohaselt vastastikust soodustuste peatamist nimetatud lepingu ja teiste peamiste multilateraalsete lepingute vahel, millest WTO asutamisleping koosneb.

- 55 Lisaks ei saanud asutamislepingu autorid, nähes EL toimimise lepingu artikli 207 lõikes 1 ette selle, et „intellektuaalomandi kaubandusaspektid” kuuluvad nüüdsest ühise kaubanduspoliitika alla, olla teadmatuses asjaolust, et selles sättes kasutatud mõiste vastab peaaegu täielikult TRIPS-lepingu pealkirjas kasutatule.
- 56 Seda, et TRIPS-leping on konkreetselt seotud rahvusvahelise kaubavahetusega, mis lubab järeldada, et see leping kuulub ühise kaubanduspoliitika valdkonda, ei saa välistada suulises menetluses osalenud valitsuste argumendid, et vähemalt TRIPS-lepingu II jao sätteid, mis puudutavad intellektuaalomandi õiguste kättesaadavust, ulatust ja kasutamist käsitlevaid standardeid, mille hulka käib kõnealuse lepingu artikkel 27, kuuluvad siseturu valdkonda eelkõige ELTL artiklite 114 ja 118 alusel.
- 57 Nimelt ei ole neis argumentides piisavalt arvesse võetud TRIPS-lepingu üldeesmärki ega täpsemalt ka mitte II jao oma.
- 58 TRIPS-lepingu põhieesmärk on intellektuaalomandi kaitse ülemaailmne tugevdamine ja ühtlustamine (13. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-89/99: Schieving-Nijstad jt, EKL 2001, lk I-5851, punkt 36). Nagu ilmneb selle preambulist, on TRIPS-lepingu eesmärk vähendada moonutusi rahvusvahelises kaubanduses, tagades kõigi WTO liikmesriikide territooriumil tõhusa ja nõuetekohase intellektuaalomandi õiguste kaitse. Kõnealuse lepingu II jagu aitab seda eesmärki saavutades kehtestada kõigi peamiste intellektuaalomandi kategooriate jaoks eeskirjad, mida kõik WTO liikmesriigid peavad kohaldama.
- 59 Niisiis on liidul pärast EL toimimise lepingu jõustumist talle siseturu valdkonnas antud pädevuste alusel täielik õigus reguleerida intellektuaalomandi õigusi. Sellegipoolest peavad sel alusel vastuvõetud õigusaktid, mis on mõeldud konkreetselt liidu jaoks, vastama TRIPS-lepingus sisalduvatele intellektuaalomandi õiguste kättesaadavust, ulatust ja kasutamist käsitlevatele standarditele, kuna need normid on nii nagu enne määratud ühtlustama teatud eeskirju selles valdkonnas maailmatasandil ja sellega soodustama rahvusvahelist kaubandust.
- 60 Nagu komisjon märkis, kajastub seetõttu asjaolu, et TRIPS-lepingu artiklis 27 sisalduvaid norme patendi objekti kohta peetakse ühise kaubanduspoliitika ja mitte siseturu valdkonda kuuluvaks, õigesti tõigas, et need õigusnormid kuuluvad rahvusvahelise kaubavahetuse liberaliseerimise raamesse ning mitte liidu liikmesriikide õiguse ühtlustamise alla.
- 61 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimese eelotsuse küsimuse esimesele osale vastata, et TRIPS-lepingu artikkel 27 kuulub ühise kaubanduspoliitika valdkonda.
- 62 Arvestades käsitletud küsimuse esimesele osale antud vastust, ei ole vaja selle teisele osale vastata.

Teine eelotsuse küsimus

- 63 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma teise küsimusega sisuliselt teada, kas juhul, kui leiutis on selline farmaatsiatoode, mis koosneb mõne ravimi toimeainest, on see patendi objekt TRIPS-lepingu artikli 27 tähenduses, ning kui vastus on jaatav, siis milline on sellele tootele patendiga antud kaitse ulatus.
- 64 DEMO ei ole selle küsimuse suhtes konkreetselt oma seisukohta esitanud. Daiichi Sankyo, kirjalikud märkused esitanud valitsused ja komisjon leiavad üksmeelselt, et just TRIPS-lepingu sõnastusest tuleneb, et leiutised, mis kujutavad endast farmaatsiatoodet, on patentitavad.
- 65 Selle väitega saab nõustuda. TRIPS-lepingu artikli 27 lõige 1 sätestab nimelt, et iga leiutis, nii tooted kui ka meetodid, mis on uus ning omab leiutustaset ja on tööstuslikult kasutatav, on patentitav ainuüksi eeldusel, et see kuulub mõnda tehnikavaldkonda.

- 66 Viimati nimetatud tingimuse osas tuleb rõhutada, et TRIPS-lepingu osalised peavad farmakoloogiat tehnikavaldkonnaks kõnealuse artikli 27 lõike 1 tähenduses. Nagu on märkinud Itaalia valitsus ja komisjon, ilmneb see nimelt endast üleminekusätet kujutavast TRIPS-lepingu artikli 70 lõikest 8, mis näeb ette, et „[k]ui WTO [asutamis]lepingu jõustumise kuupäeval liige ei võimalda patendikaitset farmaatsia- [...] toodetele kooskõlas oma kohustustega artikli 27 alusel” ja mis sätestab sellisteks juhtudeks, et siis on selline WTO liige kohustatud sellest kuupäevast alates vähemalt kehtestama „korra, mis võimaldaks patenditaotluste esitamist sellistele leiutistele”. Niisiis tuleneb kõnealuse sätte sõnastusest, et TRIPS-lepingu artikkel 27 hõlmab kohustust muuta patenditavaks leiutised, mis kujutavad endast farmaatsiatoodeid.
- 67 Seda järeldust ei saa pealegi kahtluse alla seada kõnealuse artikli 27 lõiked 2 ja 3. Esimene neist võimaldab WTO liikmetel patentsuse välistada leiutiste puhul, mille kaubanduslik kasutamine nende territooriumil on keelatud üldisest huvist tulenevatel ülekaalukatel põhjustel, samas kui teine artikkel lubab patentsuse välistada „inimeste või loomade raviks kasutatavate diagnostika-, teraapia- ja kirurgiametodite puhul”. Samas ei saa TRIPS-lepingu artikli 27 lõikelt 1 ja artikli 70 lõikelt 8 kasulikku mõju võtmata tõlgendada kõnealuse artikli 27 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud erandeid nii, et need lubavad üldse välistada leiutised, mis kujutavad endast farmaatsiatoodeid.
- 68 Eeltoodut silmas pidades tuleb teise eelotsuse küsimuse esimesele osale vastata, et TRIPS-lepingu artiklit 27 tuleb tõlgendada nii, et mõne ravimi toimeainest koosnevas farmaatsiatootes seisnev leiutis võib juhul, kui pole tehtud erandit kõnealuse artikli lõigete 2 ja 3 alusel, olla patendi objekt nimetatud artikli lõikes 1 ette nähtud tingimustel.
- 69 Osas milles teine eelotsuse küsimus puudutab ka farmaatsiatootele patendiga antud kaitse ulatust, piisab käesoleva eelotsusetaotluse raames meenutamisest, et TRIPS-lepingu artikkel 27 puudutab patenditavust ja mitte patendiga antava kaitse ulatust. Patendiga antud kaitset reguleerivad nimelt TRIPS-lepingu artikkel 28 „Antavad õigused” ja artikkel 33 „Kaitse kestus”. Kuna eelotsusetaotlusest ei ilmne, et nende teiste sätete tõlgendus oleks põhikohtuasja lahendamiseks vajalik, siis ei ole teise küsimuse teisele osale vaja vastata.

Kolmas eelotsuse küsimus

- 70 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas patent, mis on saadud taotluse alusel, mis puudutab nii farmaatsiatoote valmistusmeetodit kui ka selles farmaatsiatootes kui sellises seisnevat leiutist, kuid mis anti üksnes asjaomasele valmistusmeetodile, hõlmab sellegipoolest TRIPS-lepingu artiklites 27 ja 70 sätestatud eeskirjade alusel selle lepingu jõustumisest alates leiutist, mis kujutab endast seda farmaatsiatoodeid.
- 71 DEMO, Kreeka, Portugali ja Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon leiavad, et sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt. Daiichi Sankyo ja Itaalia valitsus toetavad vastupidist seisukohta ja põhjendavad seda vastavalt TRIPS-lepingu artikli 70 lõikega 2 ja lõikega 8.
- 72 Kõigepealt tuleb märkida, et vastust kolmandale eelotsuse küsimusele ei saa käsitletava eelotsusetaotluse raames rajada TRIPS-lepingu artikli 70 lõikele 8.
- 73 Tegelikult ei ole vaidlust küsimuses, et Kreeka Vabariik on tunnustanud farmaatsiatoodete patenditavust alates 8. oktoobrist 1992, see tähendab hulk aega enne TRIPS-lepingu jõustumist. Lisaks ei ilmne ühestki Euroopa Kohtule esitatud toimikus olevast dokumendist, et vaidlustatud oleks kõnealuse patenditavuse tingimuste ja TRIPS-lepingu artiklis 27 sätestatud tingimuste kooskõla. Seega tuleb asuda seisukohale, et Kreeka Vabariigis ei ole kunagi esinenud õiguslikku olukorda, mida käsitleb kõnealune lõige 8, ja mille kohaselt „WTO [asutamis]lepingu jõustumise kuupäeval liige ei võimalda patendikaitset farmaatsia- [...] toodetele kooskõlas oma kohustustega artikli 27 alusel”.

- 74 Mis järgmiseks puudutab TRIPS-lepingu artikli 70 lõikes 2 sätestatud eeskirja, mille kohaselt „tekivad käesoleva lepingu põhjal kohustused kõigi objektide suhtes, mis on olemas käesoleva lepingu kõnealuse liikme suhtes kehtima hakkamise kuupäeval”, siis selles osas tuleb välja selgitada, kas põhikohtuasjas esinevatel tingimustel mõjutab see säte määruse nr 1768/92 tõlgendamist.
- 75 Selle küsimuse puhul tuleb meenutada asjaolu, et põhikohtuasja eesmärk on määrata kindlaks, kas täiendava kaitse tunnistus, mis oli Daiichi Sankyol aastatel 2006–2011, st ajavahemikul, kui DEMO valmistus turustama ravimeid, mis sisaldasid farmaatsiatoodet *levofloxacin hemihydrate*, hõlmas leiutist, mis kujutas endast seda farmaatsiatoodet, või üksnes leiutist, mis seisnes selle toote valmistusmeetodis.
- 76 Määruse nr 1768/92 artiklite 4 ja 5 kohaselt laienevad asjaomase täiendava kaitse tunnistusega antud kaitsele samad piirangud, kui aluspatendile antud kaitsele.
- 77 Kuna asjaomane aluspatent anti 1986. aastal, siis kattus selle kestuse esimene osa Kreeka Vabariigi poolt patendikonventsiooni artikli 167 lõike 2 alusel tehtud reservatsiooni kehtivuse viimase osaga. Kuigi seda reservatsiooni Daiichi Sankyo patendile formaalselt ei kohaldata, kuna talle kuulus siseriiklik patent ning mitte Euroopa Patent, ilmneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud selgitustest, mis on ära toodud käesoleva otsuse punktides 20 ja 21, et vastavalt seadusele 1733/1987 kohaldata seda reservatsiooni analoogia alusel siseriiklikele patentidele.
- 78 Olgugi et seda peab kontrollima siseriiklik kohus, tundub samade selgituste alusel, et patendikonventsiooni artikli 167 lõikes 5 esitatud täpsustus, mille sõnastus „[lõike 2 kohaselt tehtud] [r]eservatsiooni toime jätkub patendi kehtivusaja lõpuni” oli analoogia alusel samuti kohaldata siseriiklikele patentidele, mistõttu Daiichi Sankyo siseriiklik patent ning sellest patendist tulenev täiendava kaitse tunnistus ei kaitsnud farmaatsiatoodetes seisnevat leiutist, ja seda hoolimata farmaatsiatoodete patenditavusest alates 8. oktoobrist 1992.
- 79 Samas on eelkõige DEMO ja Ühendkuningriigi valitsus märkinud, et sõltumata sellest, milline on TRIPS-lepingu artikli 70 lõikes 2 esitatud õigusnormi täpne ulatus ja vahekord selle normi ning sama artikli lõikes 1 esitatud eeskirja vahel, mille kohaselt TRIPS-leping „ei sea kohustusi tegude suhtes, mida pandi toime enne lepingu kõnealuse liikme suhtes kehtima hakkamise kuupäeva olemasolevate objektide suhtes”, ei ole võimalik asuda seisukohale, et TRIPS-lepingu artiklis 70 ette nähtud olemasolevate objektide kaitse võiks anda mõnele patendile sellise mõju, mida sellel ei ole ega pole kunagi olnud.
- 80 Kõnealuse artikli 70 lõikest 2 koosmõjus TRIPS-lepingu artikli 65 lõikega 1 ilmneb siiski, et kõik WTO liikmed on WTO asutamislepingu jõustumise kuupäevast alates või hiljemalt üks aasta pärast selle kuupäeva möödumist kohustatud täitma kõiki TRIPS-lepingust tulenevaid kohustusi olemasolevate objektide suhtes (16. novembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-245/02: Anheuser-Busch, EKL 2004, lk I-10989, punkt 49). Kõnealused olemasolevad objektid hõlmavad leiutisi, mida kaitstakse patendiga sellest kuupäevast alates asjaomase WTO liikme territooriumil (vt selle kohta WTO apellatsioonikogu 18. septembri 2000. aasta raport „Canada – Durée de la protection conférée par un brevet” („Kanada – Patendikaitse kestus”) (AB-2000-7), WT/DS170/AB/R, punktid 65 ja 66).
- 81 Samas on võimalik lugeda farmaatsiatootes *levofloxacin hemihydrate* seisnevat leiutist Daiichi Sankyole kuuluva patendi alusel kaitstuks alates TRIPS-lepingu Kreeka Vabariigi suhtes kehtima hakkamise kuupäevast, samas kui seda leiutist otseselt ei kaitsenud seda patenti senini reguleerinud eeskirjad, üksnes siis, kui seda lepingut tõlgendati nii, et see kohustas WTO liikmeid ainuüksi oma jõustumise tõttu käsitlema leiutisi, mille kohta oli esitatud patenditaotlus, kaitstud leiutistena. Sellist kohustust ei saa aga TRIPS-lepingust tuletada ja see läheks kaugemalt väljendi „olemasolevad objektid” tavatähendusest.

- 82 TRIPS-lepingu artiklite 27 ja 70 koostoimes lugemisel ei saa jõuda teistsugusele järeldusele. Nagu ilmneb teise eelotsuse küsimuse hindamisest, kohustab TRIPS-lepingu artikkel 27 tõesti WTO liikmeid nägema ette võimaluse saada patent leiutisele, mis kujutab endast farmaatsiatoodet. Sellegipoolest ei saa seda kohustust mõista nii, et WTO liikmed, kes enne kõnealuse lepingu jõustumist välistasid selliste farmaatsiatoodetes seisnevate leiutiste kaitse, mida taotleti patentide alusel, mis olid välja antud selliste toodete valmistusmeetoditele, peavad sellest kuupäevast alates käsitlema neid patente nii, et need kaitsevad farmaatsiatoodetes seisnevat leiutisi.
- 83 Eeltoodud silmas pidades tuleb vastata kolmandale eelotsuse küsimusele, et patent, mis on saadud taotluse alusel, mis puudutab nii farmaatsiatoote valmistusmeetodit kui ka selles farmaatsiatootes kui sellises seisnevat leiutist, kuid mis anti üksnes asjaomasele valmistusmeetodile, ei saa TRIPS-lepingu artiklites 27 ja 70 esitatud eeskirjade alusel hõlmata selle lepingu jõustumisest alates selles farmaatsiatootes seisnevat leiutist.

Kohtukulud

- 84 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Marrakechis 15. aprillil 1994 alla kirjutatud ja Euroopa Ühenduse nimel tema pädevust puudutavas osas nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994), heaks kiidetud Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu lisas 1C oleva intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artikkel 27 kuulub ühise kaubanduspoliitika valdkonda.**
- 2. Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artiklit 27 tuleb tõlgendada nii, et mõne ravimi toimeainest koosnev farmaatsiatootes seisnev leiutis võib juhul, kui pole tehtud erandit kõnealuse artikli lõigete 2 ja 3 alusel, olla patendi objekt nimetatud artikli lõikes 1 ette nähtud tingimustel.**
- 3. Patent, mis on antud taotluse alusel, mis puudutab nii farmaatsiatoote valmistusmeetodit kui ka selles farmaatsiatootes kui sellises seisnevat leiutist, kuid mis anti üksnes asjaomasele valmistusmeetodile, ei saa sama lepingu artiklites 27 ja 70 esitatud eeskirjade alusel hõlmata selle lepingu jõustumisest alates selles farmaatsiatootes seisnevat leiutist.**

Allkirjad